

ANALYSIS OF THE GOALS SCORED BY THE CHAMPION AND WINNER OF THE BULGARIA CUP

Danail Ivanov

National Sports Academy “Vassil Levski”, Bulgaria, danail.ivanov@nsa.bg

Abstract: Bulgaria is a country that participates in all UEFA and FIFA tournaments and has historically had serious successes. The country is a regular participant in the preliminary rounds of UEFA tournaments, and PFC “Levski” Sofia and PFC “Ludogorets” Razgrad are the only clubs that can also boast of participation in the groups of the Champions League. In the second most powerful tournaments in Europe - the Europa League and the Conference Cup - PFC “Levski”, PFC “CSKA”, PFC “Ludogorets”, and PFC “Litex” have taken part in the group phase in the last 15 years. PFC "Levski" Sofia has won the national championship 26 times and the "Bulgarian Cup" 27 times, making it the most successful club in the country. PFC "Ludogorets" won 12 championship titles in a row and 3 "Bulgarian Cups". In order to fully reveal the role of scored goals in football and how they came to be realized in the Bulgarian championship and the tournament for the "Bulgarian Cup", we will analyze all the goals of the champion of Bulgaria - PFC "Ludogorets" (Razgrad) and the winner of "Bulgarian Cup" - PFC "Levski" (Sofia) for the 2021/2022 season. The both teams scored a total of 115 goals in the opponents' nets. The aim of the present study is to record, compare and establish the type, frequency, and manner of scoring of all the goals of the teams that won honors during the year. Significant differences were found in the frequency, periods of play in which the teams scored goals, the finishing shot, the assist zone, and other important indicators in the attack phase before the most important action of the game took place. The key 'Zone 14' in front of the opponent's goal is clearly highlighted, contributing to all the dangerous moments leading to accurate play when finishing the attack. The role of the set-pieces in the attacking phase of both investigated teams, supporting the final ranking and achieving high results, is clearly emphasized.

Keywords: goals, champion, football, attack, kick

АНАЛИЗ НА ОТБЕЛЯЗАНИТЕ ПОПАДЕНИЯ ОТ ШАМПИОНА И НОСИТЕЛЯ НА КУПАТА НА БЪЛГАРИЯ

Данаил Иванов

Национална Спортна Академия „Васил Левски“, България, danail.ivanov@nsa.bg

Резюме: България е страна, участваща във всички турнири на УЕФА и ФИФА и в исторически план притежава сериозни успехи. Страната е редовен участник в предварителните кръгове на турнирите на УЕФА, а ПФК „Левски“ и ПФК „Лудогорец“ са единствените клубове, които могат да се похвалят и с участие в групите на Шампионската лига. Във вторите по сила турнири в Европа – Лига Европа и Купата на Конференциите участия в груповата фаза са взимали – ПФК „Левски“, ПФК „ЦСКА“, ПФК „Лудогорец“ и ПФК „Литекс“ през последните 15 години. ПФК „Левски“ София е печелил шампионата на страната 26 пъти и „Купата на България“ 27 пъти, определяйки го като най-титлувания клуб в страната. ПФК „Лудогорец“ извоюва 12 поредни шампионски титли и 3 „Купи на България“. За да разкрием в пълна степен ролята на отбелязаните голове във футбола и как се е стигнало до реализирането им в Българското първенство и турнира за „Купата на България“ ще анализираме всички голове от шампиона на България – ПФК „Лудогорец“ (Разград) и носителя на „Купата на страната“ – ПФК „Левски“ (София) за сезон 2021/2022 година. Двата тима отбелязаха общо 115 гола във вратите на противниците. Целта на настоящото изследване е да се регистрират, сравнят и установи вида, честотата и начина на отбелязване на всички попадения на отборите спечелили отличия през годината. Установиха се сериозни различия при честотата, игровите периоди, в които отборите отбелязват голове, завършващият удар, зоната на асистенция и други съществени показатели в фаза атака преди да се случи най-важното действие в играта. Ясно се подчертава ключовата „Зона 14“ пред вратата на противника, допринасяща за всички опасни моменти, довеждащи до точно отиграване при завършване на атаката. Ясно се подчертава ролята на статичните положения във фаза атака и на двата изследвани отбора, подпомагаща крайното класиране и постигането на високи резултати.

Ключови думи: голове, шампион, футбол, атака, удар

1. УВОД

Първенството на България по футбол е български футболен турнир за определяне на Шампиона на България по футбол. Участие взимат всички официално регистрирани футболни отбори в България, разделени в отделни групи, разпределени на пет нива в структурата на първенството. В рамките на всяка група отборите играят срещу всички свои противници по два пъти на сезон – като домакин и като гост. През сезон 2021/2022 година в Първа Лига участват 14 отбора. След приключване на изиграването на мачовете като домакин и гост, отборите се разпределят на три групи за разпределение за определяне на шампиона на страната, участник за бараж за европейските клубни турнири и за изпадане във Втора лига. Рекордьор по спечелени отличия е ПФК „ЦСКА“ София. „Лудогорец“ имат завоювани 11 поредни шампионски титли на страната.

“Купата на България” е български футболен трофей. За неговото спечелване всяка година се провежда турнир, в който участие взимат всички официално регистрирани футболни отбори в България. До 1990 г. официалното име на турнира е Купа на Народна република България. Най-много спечелени купи на България притежава ПФК „Левски“ (София) с 27 трофея.

Футболът е физически натоварващ спорт, който изисква комбинация от физически, технически и тактически умения, за да бъде успешен. Основно направление в играта е техническата способност на футболистите (Иванов, Д., & Гаджев, М., 2019). Чрез тези умения играчите ще могат да решават тактически проблеми и ситуации по време на игра. Според (Bangsbo, 1994; Helgerud, Engen, Wisloff, & Hoff, 2001) много често програмите за развитие на футболисти включват упражнения без топка, които подобряват кондиционните способности на състезателите, които са фундаментални за доброто представяне, но пренебрегва тясно специфичните движения от гледна точка на техническите похвати и справянето със сложни тактически ситуации (Michailidis, 2013;). Управлението на многогодишната спортна подготовка при футболистите представлява целенасочен процес на въздействие от страна на треньора по отношение на отделните обекти (отбор и състезатели), осигуряващ оптимално разрешаване на общите и специфичните задачи на подготовката за надеждно достигане на стратегическата цел – довеждане на обекта до състояние на високо спортно майсторство (Симеонов, К., 2019).

Стандартните ситуации (статичните положения) във футбола се отнасят до този тип офанзивна игра, която се случва по време на спиране на играта. При този тип ситуации отборите имат за цел да придвижат топката към вратата на противника и чрез различен вид действия на играчите си да отбележат гол. Стандартните ситуации във футбола са: свободни удари, непреки свободни удари, ъглови удари (корнери), наказателен удар и странично хвърляне (Dimov, D., & Atanasov, E., 2022).

Според изследване направено върху представянето при статични положения в Английската висша лига през сезон 2016-2017 година, 16% от всички отбелязани голове в първенството са се случили след стандартно положение (Power, Hobbs, Ruiz, Wei, & Lucey, 2018). По време на световното първенство в ЮАР през 2010 година – 24,1% от головете са отбелязани от стандартни положения (Simiyu, 2013), а на световното през 2018 година в Русия – 40,2% от головете бяха от стандартни ситуации (Göral, 2019). Интересен е факта, че шампиона на Англия за сезон 2021-2022 година “Манчестър” Сити е и на първо място по отбелязани голове от статични положения – 22. Втори е Ливърпул с 19 попадения, а Арсенал заемат трето място с 16. Това доказва факта, че в съвременния футбол, основна роля заемат статичните положения в представянето на отборите в топ първенствата на Европа и Света.

Целта на настоящото изследване е да се установи и сравни вида на отбелязаните попадения на ПФК „Лудогорец“ и ПФК „Левски“ през сезон 2021/2022, както и тяхната честота.

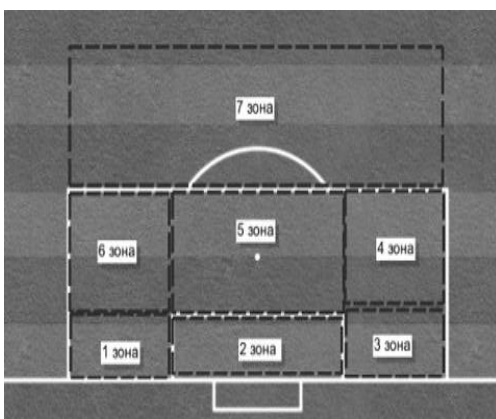
2. МЕТОДИ

За целта на настоящото изследване бяха снети данни от всичките 62 мача през сезона за двата изследвани футболни отбора. Регистрирани са общо 115 попадения. Всичките голове бяха обстойно анализирани чрез програмата за видеообработка “ONCE”. Данните бяха систематизирани и статистически обработени чрез специализирания софтуерен продукт “Microsoft Excel 2010”. Получените данни са експертно интерпретирани и съставени изводи и препоръки.

4. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЯ

За да можем да анализиране детайлно головата реализация на шампиона и носителя на купата, разгледахме отбелязаните попадения по следните критерии: Разглеждане на головата ефективност по полусезони (есенен/пролетен); Голмайстор; Асистент; Статични положения; Времеви период на отбелязаното попадение; Разделихме полето на зони на отбелязване на попадение (Фигура 1); Част от тялото за завършващия удар; Зона на асистенция (Фигура 2).

Фигура 1. Зони на отбелязване на попадение

Фигура 2. Зони на асистенции на Kim, J. et.al. (2019)

На фигура 3 показваме съотношението на попаденията по полусезони. От показаните данни става ясно, че и двата има през първия полусезон са отбелязали повече голове като през есенния “Лудогорец” има отбелязани 45 (58,4%) ,”Левски” – 21 (55,3%), докато през пролетния дял н първенството “Лудогорец” има постигнати 32 (41,6%) попадения, а “Левски” 17 (44,7%).

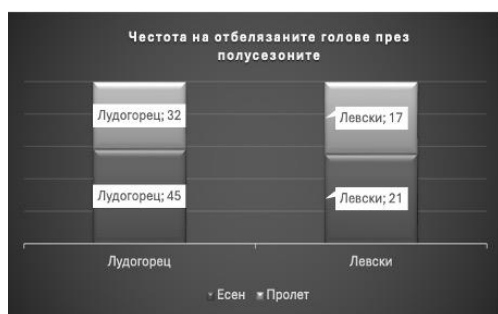
Разгледани са всички голмайстори от есенния полусезон като данните показват, че 44% от попаденията на „Лудогорец“ са отбелязани от трима играча – Сотириу (8), Текпетей (5) и Ману (4). Чибота (6), Десподов (6), Текпетей (4) и Сотириу (3) са основните асистенти при атаките на отбора, а крайния защитник Сисиньо също има 3 асистенции, което е показателно за способността на играчите на „Лудогорец“ от задна позиция да подкрепят атаката и да създават положения за реализиране във вратата на противника през есенния полусезон.

Централният нападател на „Левски“ – Бари отбеляза 5 попадения и офанзивния полузащитник Б. Цонев направи същия актив. Това показва, че основната мощ на тима при завършването на атаките идва през централната зона. В отбора не се наблюдават ярко изразени играчи с голям брой асистенции.

През пролетния полусезон най-много отбелязани голове от Сотириу (6) и Текпетей (5). Каули и Сантана имат отбелязани по 3 гола, което показва активизирането на играчите от втора позиция на “Лудогорец”. От изведените резултати наблюдаваме намаляването на отбелязаните голове от крайните полузащитници (крила) в отбора на “Лудогорец” през пролетния полусезон. Наблюдаваме общо 14 асистенции от крилата на тима – Десподов и Текпетей, което показва силата във фланговите атаки на отбора.

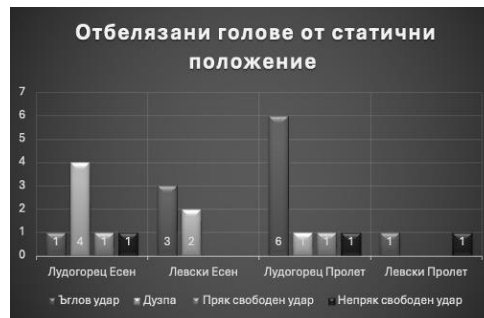
За да сравним способностите на двата отбора при стандартни ситуации бяха анализирани всички отбелязани попадения. На фигура 4 са отразени головете през годината за “Лудогорец” и “Левски”.

Фигура 3. Честота на попаденията от отборите.

Източник: Д. Иванов

Фигура 4. Отбелязани голове от стат. положения

Източник: Д. Иванов

От регистрираните данни може да заключим, че шампиона на България показва по – добри умения при статичните положения. През сезон 2021/2022 “Лудогорец” е отбелязал от ъглов удар 7 попадения, докато “Левски” – 4. При наказателните удари “Лудогорец” имат отбелязани 5 попадения, “Левски” – 3. От гледна точка на преките и непреките свободни удари не се забелязва съществена разлика.

Според някои автори основната цел при играта на статични положения е да вкараме гол или поне да създадем проблеми при организацията на защитата на противниците, но понякога целта е просто да се запази притежанието на топката. Тази последна опция зависи от резултата, времето останало в мача, от възможността състезателите да разпознават определени ситуации и да вземат точните решения (Стоилов & Гаджев, 2022).

За да можем да анализираме периодите, в които са отбелязани попадения по време на наблюдаваните двубои, разделихме времетраенето на 6 части от по 15 минути, както е показано на Таблица 1.

През есенния полусезон „Лудогорец“ отбелязват 28 гола през второто полувреме. „Левски“ отбелязват сравнително равномерно през двете полувремена на мачовете си.

През пролетния полусезон „Лудогорец“ отбеляза през първото полувреме 15 гола, докато през второто успяват 18 пъти. Отборът на „Левски“ през пролетта отбелязва сравнително еднакъв брой голове и в двете полувреме - 9 и 8 попадения.

Считаме, че съществената тенденция за отбелязване на голове от „Лудогорец“ през второто полувреме се дължи на по-големия брой играчи в тима и възможността за осъществяване на повече промени по време на игра. Доказателство за това твърдение е, че 24 от всички попадения за „Лудогорец“ за отбелязани в периода 75-90 минута на двубоя. Най-голям брой голове отбелязва „Левски“ в края на първото полувреме между 31-45 минута общо 13 гола.

Изследване на (Stoilov, 2019) проведено с отбора на УНСС - носител на купата на България и участник в Национална лига футбол установява, че повече от головете се отбелязват през второто полувреме – 53,38% от головете са отбелязани през втората част, като 63,38% от тях пък са отбелязани в последната четвърт на срещите по футбол.

Таблица 1. Резултати на отбелязване на попадение по минути

Отбор	Минута						I полувреме	II полувреме	Общо
	0-15	16-30	31-45	46-60	61-75	76-90			
Лудогорец есен	3	5	9	10	4	14	17	28	45
Лудогорец пролет	3	6	6	5	2	10	15	18	32
Левски есен	0	2	8	2	3	6	10	11	21
Левски пролет	1	3	5	2	3	3	9	8	17

Източник: Д. Иванов

За да можем да разгледаме от коя зона (фигура 1) е отбелязано всяко едно попадение използвахме разделението на стрелковите зони в и извън наказателно поле на Van Haagen, et, al. (2015).

На таблица 2 са представени всички попадения на двата отбора от игрови ситуации без да включват статични положения. Най-голям брой отбелязани голове за „Лудогорец“ се наблюдават в зона 5 – 23 попадения общо, а във зоната на вратарското поле - 15. Това показва сериозното присъствие на отбора в наказателното поле на противниковите отбори. Това са общо 38 (49%) гола от всичките 77 гола, което доказва насищане пред вратата на съперниците.

При носителя на „Купата на България“, наблюдаваме 14 (36%) попадения извън наказателното поле (зона 7) с удари от далечно разстояние. Докато в ключовите зони (Зона 2, Зона 5) пред вратата на противниковите отбори са достигнали до 13 (34%) гола.

Отбора на „Лудогорец“ показва по – добра успеваемост при завършека на атаките в наказателното поле, докато тима на „Левски“ отбелязват повече попадения извън наказателното поле. Смятаме, че това се дължи на фланговите играчи с по-силно изразена скорост и креативност в Лудогорец, докато най-изявените състезатели на Левски са полузащитници в лицето на Г. Миланов, Б. Цонев и други.

За да можем да разкрием зоната за асистенция (последно подаване преди попадението) използвахме разделението на терена на 18 зони на Kim et. al. (2019) (Фигура 2).

Силното надмощие на „Лудогорец“ по фланговете се потвърждава с големия брой (общо 10), дадени асистенции от зона 16 и 18. Друг съществен показател е и създадените асистенции от ключовата „зона 14“, търсена от много отбори и треньори (таблица 3).

Таблица 2. Зони за отбелязване на гол

	Зона на отбелязване на гол						
	1	2	3	4	5	6	7
Лудогорец есен	1	10	1	2	14	5	5
Левски есен	1	2	3	4	5	6	7
Лудогорец пролет	0	5	0	1	9	0	5
Левски пролет	0	1	0	1	5	0	7

Източник: Д. Иванов

Таблица 3. Зона на асистенция

	Зона на асистенция																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Лудогорец есен	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	3	0	4	6	0	4	5	6
Левски есен	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	3	2	1
Лудогорец пролет	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	4	1	4	0	2	
Левски пролет	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	2	1	0	

Източник: Д. Иванов

За да установим колко докосвания на топката са били нужни на голмайстора, за да отбележи гол ги разделихме на: попадение с 1 докосване, попадение с 2 докосвания, попадение с 3+ докосвания. На таблица 4 са представени резултатите на двата отбора.

В 35% от головете на “Лудогорец” през сезон 2021/2022 са отбелязани от голмайстора им с 1 докосване, при “Левски” в 50% от случаите им е било нужно едно докосване. При ситуациите, в които играчът завършил атаката е използвал 2 докосвания, процентът при “Лудогорец” е 22% , а на “Левски” е 15%. При ситуациите, в които се предполага, че играча е действал самостоятелно, “Лудогорец” е отбелязал 16% от головете си, което е приблизително равно с “Левски” – 13%. В настоящото изследване сме изследвали головете според това – с коя част на тялото е била нужна, за да се стигне до попадение. Според нас най-често срещаните докосвания преди попадението са: удар с крак, удар с глава, друга част и автогол.

На таблица 5 е наблюдавана честотата на ударите по топката с различните части на тялото преди влизането на топката във вратата на противника. В 51 случая (66%) голмайсторите са използвали крак за попадение за “Лудогорец”, докато “Левски” 27 пъти (71%). Интересен е факта, че тима от Разград имат само 6 попадения с глава (8%), въпреки броя отбелязани попадения от ъглови удари. При столичния тим има 4 гола отбелязани с глава (11%). Атрактивни удари с други части на тялото липсват и при двата отбора. Автоголовете в полза на “Лудогорец” са 3 и за “Левски” - 1.

Таблица 4. Брой докосвания на голмайстора преди   **Таблица 5. Част от тялото за отбелязване на гол да отбележи попадение**

Голове отбор	Брой докосвания		
	1 док.	2. док.	3+ док.
Лудогорец есен	20	10	7
Левски есен	12	3	2
Лудогорец пролет	7	7	6
Левски пролет	8	3	3

Източник: Д. Иванов

	Част от тялото			
	Крак	Глава	Друго	Автогол
Лудогорец есен	34	3	0	1
Левски есен	15	2	0	1
Лудогорец пролет	17	3	0	2
Левски есен	12	2	0	0

Източник: Д. Иванов

Не се наблюдава особена разлика между двата тима по повод част от тялото, с която е отбелязано попадението. И двата тима са отбелязали около 70 процента от головете си с крак. Предполага се, че и двата тима предпочитат комбинации по земята, достигайки до фронталните зони пред вратарското поле преди отбелязване гол.

5. ИЗВОДИ

Изследваните двубои на шампиона на България и носителя на Купата на страната показват високо ниво на всички аспекти на футболната игра. Големият брой отбелязани голове и разнообразието при реализирането им и в двата тима доказват, че индивидуалната техническа способност на футболистите и тактическата грамотност е на сериозно ниво. С оглед на литературния ни анализ и детайлното разглеждане на всички отбелязани попадения, стигнахме до следните изводи:

- Основен принос за шампионската титла на “Лудогорец” имат голмайстора П. Сотириу и фланговия играч К. Десподов, който е с най – много асистенции. При “Левски” не се наблюдава силно изразен играч, който умее да вкарва и да прави последното подаване преди попадение. Това доказва по-високата индивидуална класа в отбора на “Лудогорец”.

- Основен инструмент в атаките на “Лудогорец” се явяват стандартните ситуации.. Основно оръжие на тима са ъгловите удари. При свободните удари и наказателните удари и двата тима показват сходни резултати.

- “Лудогорец” показва силно изразено надмощие в края на двубоите от първенството на страната. Големият брой отбелязани голове във времеви период между 76-90 минута, доказва шампионския манталитет и продългата резервна скамейка на тима.

- Почти половината от всичките отбелязани попадения на “Лудогорец” (49%) са отбелязани от зона 2 и зона 5 пред вратата на противниковите отбори. Това е атестат за сериозно присъствие сериозен брой футболисти в наказателното поле. Подкрепата на атаката на тима е един от най-важните елементи в тактически аспект. Докато отбора на “Левски” – 36% от отбелязаните голове са от зона 7, което значи, че далечните удари са били важен елемент в атаките им, а от зона 2 и 5 са достигнали до попадение в 34% от случаите. По отношение на зоната на създаване на попаденията основен елемент са фланговите атаки при шампиона на

България, което се доказва с 16-те асистенции, дадени от зона 16 и 18. Друга важна зона на терена за тима е “зона 14” с направени 10 асистенции от нея. По – големият брой създадени попадения от фланговите зони, показва и сериозното насищане на най-ключовата “зона 14” от отборите, които се защитават срещу най-добрите отбори през сезон 2021/2022 – ПФК “Левски” и ПФК “Лудогорец”.

- За да може да бъде изработено попадение в “Лудогорец” и “Левски”, основен тип отиграване е бил ударът с 1 докосване. В свое изследване Радойска (2016) доказва, че 80% от головете на световното първенство за жени. При “Левски: 50% от головете са били отбелязани така, а при “Лудогорец” 36%. Ниския процент на отбелязани попадения след 3+ докосвания на топката и при двата, доказва липсата на умения за индивидуални способности за водене на топката и преодоляване на противникови играчи в ситуации 1 на 1, 1 на 2 и други.

- С оглед създадените голям брой асистенции от фланговите зони 16 и 18 и отбелязаните голове от зона 7, можем да изведем основните тактически действия в атака от двата тима флангови атаки с центрирания към зона 2 и зона 5 в наказателното поле по земя; стрелба от далечно разстояние.

6. ПРАКТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

След направените дълбоки анализи на всичките попадения на най-изявените отбори в България за сезон 2021/2022, можем да изведем следните препоръки за практиката във футболната подготовка:

- За да можеш да постигнеш голям брой попадения и асистенции е важно да имаш добре подготвен централен нападател и флангови играчи, които умеят да правят асистенции от фланговите зони. Такъв тип играчи може да спомогне силно за спечелване на шампионската титла. При подготовка на състезателите по футбол, основен компонент трябва да бъде завършването на атаките с 1 докосване с крак, за да може да се спести максимално много време преди удара.

- Играта по фланговете и съсредоточаване на действията във фаза атака там, създава предпоставки за много попадения. “Зона 14” пред наказателното поле също се явява основна зона за изостряне на атаката на шампионския отбор. Подготовката на футболистите трябва да включва и стрелба към врата извън наказателното поле.

- Статичните ситуации са основен инструмент на шампионските отбори. Тренирането и научаването на този тактически прием подпомага отбелязването на попадения.

- Препоръчваме подготовката и целенасоченото обучение и усъвършенстване на индивидуалните способности на всички български играчи, за да се подобри играта с топката в крака при ситуации за водене на топката и преодоляване на противника.

ЛИТЕРАТУРА

- Bangsbo, J. (1994). The Physiology of Soccer—With Special Reference to Intense Intermittent Exercise. *Acta Physiologica Scandinavica. Supplementum 619*, 1-155.
- Dimov, D. & Atanasov, E. (2022). The role of set pieces in modern soccer. 417-422. 10.37393/ICASS2022/139.
- Göral, K. (2019). The importance of set-pieces in soccer: Russia 2018 FIFA World Cup analysis: Futbolda duran toplarin önemi: Rusya 2018 FIFA Dünya Kupasının analizi. *Journal of Human Sciences*, 16(3), 885– 893.
- Haaren, J., Dzyuba, V., Hannosset, S., Davis, J. (2015). Automatically Discovering Offensive Patterns in Soccer Match Data. 286-297. 10.1007/978-3-319-24465-5_25.
- Helgerud, J., Engen, L. C., Wisloff, U., & Hoff, J. (2001). Aerobic Endurance Training Improves Soccer Performance. *Medicine and Science in Sports and Exercise* 33 (11), 1925-31.
- Kim, J., James, N., Parmar, N., Ali, B., Vuckovic, G. (2019). The Attacking Process in Football: A Taxonomy for Classifying How Teams Create Goal Scoring Opportunities Using a Case Study of Crystal Palace FC. *Frontiers in Psychology*. 10. 1-8. 10.3389/fpsyg.2019.02202
- Power, P., Hobbs, J., Ruiz, H., Wei, X., & Lucey, P. (2018). Mythbusting Set-Pieces in Soccer . 1-12 .
- Simiyu, W. N. (2013). Analysis of goals scored in the 2010 world cup soccer tournament held in South Africa. *Journal of Physical Education and Sport*.
- Stoilov, I. (2019). UNWE Futsal – Futsal vice champion of Bulgaria 2014/15. Statistical analysis of the team presentation at Futsal championship of Bulgaria. *15th INTERNATIONAL SCIENTIFIC PROFESSIONAL CONFERENCE, Veles, Macedonia*, 26-30.
- Michailidis, Y. (2013). Small Sided Games in Soccer Training. *Journal of Physical Education and Sport* 13 (3), 392-6.
- Иванов, Д., & Гаджев, М. (2019). Проучване на представите на футболни специалисти относно нуждата от изработване на специализирана методика за обучение на 12-годишни деца футболисти. *Годишник на Национална спортна академия "Васил Левски" (София)*. - София : НСА ПРЕС, 2020, с.221-227.

- Радойска, С. (2016). „Анализ на отбелязаните голове в мачовете от Световното първенство за жени – Канада 2015“. *XI – та Международна научна конференция на катедра „Футбол и тенис“, сп. Спорт и наука, Извънреден бр. 5.*
- Симеонов, К. (2019). Психолого-педагогически особености на съвременната учебно-тренировъчна дейност при 15-годишни футболисти, *58-ма годишна научна конференция - Нови индустрии, дигитална икономика, общество - проекции на бъдещето II, Русенски университет „Ангел Кънчев“, ISBN - 1311-3321, стр. 91-94.*
- Стоилов, И., & Гаджев, М. (2022). *Футзал - методическа последователност на обучението по футбол във висшите училища.* София: ИК УНСС.